

hij ook nog voorbeelden geeft van VOLWASSENEN; hier zijn ze:

1. CORNELIUS EN DE ZIJNEN. Die waren geheiligd vóór hun doop. En behoeften niet op den doop te wachten, om pas door dat uiterlijke badwater de heiliging en de genade te verkrijgen.

2. ONDSCHIEDENDE CATECHUMENEN. Zelfs de roomschen, aldus Chamierus, geneeren zich er voor, te loochenen, dat er catechumenen kunnen zijn, die reeds vóór hun doop zoóver gevorderd zijn, dat men ze, stel, dat ze onverwacht sterven, toch zich als zaligen denkt. Heeft niet Augustinus vóór zijn doop boeken geschreven, die de kerk graag gebruikt, en alzoo blijk van heiliging gegeven? Deze hangt heusch niet van wat water af.

Derhalve niet: alle uitverkorenen voor hun doop wedergeboren.

Maar: reeds vele uitverkorenen voor hun doop door genade geheiligd uit den Geest.

En bij alle uitverkorenen: de heiliging vrucht van genade, doopwater of geen doopwater. K. S.

„Rebellenpsalm.“

De Redactie van „De Linie“, hoofdredacteur prof. dr. J. H. C. Creyghton S. J., schrijft:

Er is in dit blad enkele malen gezinspeeld op de Godslaterlijke verzen van Albert Helman, gepubliceerd in het maandblad Apollo. Vele lezers vragen om toelichting, onbekend als ze zijn met Helman's latere evolutie en met de strekking van genoemd, royaal uitgegeven maandblad. Daarom wijdt een onzer medewerkers hier enkele regels aan den dichter, die eertijds als de meest belovende littérateur en muziek-essayist uit de strijd bare katholieke Gemeenschapsgroep gold, om achtereenvolgens via marxisme „Trotzkyisme“ en socialisme te arriveeren tot de uitdagende, strijd bare Godloochenarij, waarvan onderstaande citaten mogen getuigen.

Eerst lezen we dan iets over het tijdschrift: „Apollo“:

„Apollo“ is een na-oorlogsch maandchrift voor Literatuur en Beeldende Kunsten, onder redactie van Johannes Tielrooy en Fr. W. S. van Thienen, twee Amsterdamse professoren. In December van het vorig jaar opende dit tijdschrift zijn eerste nummer met een program-ontwouwing door de redactie, die zich op humanistisch standpunt plaatste: humanisme zonder God. Voorzover we uit die eerste bladzijden konden opmaken, wordt het Christendom onder de „gevoelens en denkstelsels“ gerangschikt „die eerbiedwaardig en schoon zijn voor alle tijden“, maar het Christendom als godsdienst schijnt er minder goed af te komen, omdat dit schijnt gerekend te worden tot de „religieuze dogmatismen“ die slechts onbruikbaar puin zijn van ineengestorte ideologieën en „dit puin moet verwijderd worden“ (bladzijde 3).

Ik hoop, dat één onzer jeugdige lezers, die me onlangs het tijdschrift toonde, dezen Persschouw lezen zal. Het artikel van „De Linie“ vervolgt:

Onmiddellijk na de redactie begint Albert Helman zijn aanval op God. „Puin ruimen is het eerste dat noodig zal zijn“, (blz. 3). God is dus het puin, dat moet worden opgeruimd! Ja, Christenlezer en gij, elke Godgeleovige, vergeef me deze en volgende verschrikkelijke uitdrukkingen, want ik weet dat gij met mij koud wordt van ontzetting. Zolets moet gepubliceerd worden.

Vervolgens over Albert Helman:

Albert Helman, (pseudoniem voor L. Lichtveld), de voormalige organist van de Sint Bonifaciusparochie te Amsterdam — hij kwam toen als jonge man pas uit West-Indië — schrijft nu een „Rebellenpsalm“ en hij, die vroeger God zocht in gezang en jubellend, durft nu te schrijven:

„Mijn korte jeugd,
te kort, helms, en al te snel vervlogen
heb ik verdaan met valse deugd,
U zoekend, die mij heil bedrogen
in wrange rijpheid zonder vreugd.“

Zijn aardse leven ziet hij niet meer in zijn eenige betekenis als proeftijd voor het blijvende leven in Gods stralende eeuwigheid en daarom klaagt hij God aan om de onzinigheden, om het leed en de verschrikking, die hij overal in de wereld meent te ontdekken. Hij laat zich door God niet paalen met „Morgen!“.

„Is al te droef
om als een beest de rotsen af te grazen
naar water wroetend met zijn hoof
als altijd ver blijft de onse
wanneer hem lokt uw oud gesnoef.“

Deze wereld „vol venijn“ maakt hem tot een aanklager, een hater en bestrijder van God en lijnrecht plantst hij zich daardoor tegenover den Christen die weet dat „het passend en billijk is om God altijd en overal dank te zeggen“, ook bij het bitterste leed en die daarom zijn knecht put uit het Sacrament der „eucharistie“. Eucharistie immers betekent „dankzegging“.

Natuurlijk begrijpt Helman dat hij den strijd tegen den transcendenten God, die boven alles staat en in Wien alles leeft, niet kan aanbinden. Dat zou al te belachelijk zijn. Daarom neemt hij zijn toevlucht tot een soort pantheïsme, dat God met de wereld vereenzelvigt en hij maakt zich daarbij nog wijs dat de God, die dienstbaarheid vraagt, een product van eigen denken is. Maar de natuur is sterker

dan de leer, het gezonde verstand, dat om God vraagt, stelt telkens weer zijn eischen.

Gij zijt de kilt
die aan mijn allerdiepste ziel en wezen
zit vastgehaakt; 'k ben uw bezit
en zal van U eerst dan genezen
zo 'k U vernietig, lid voor lid.
Eerst in mijn brein
dan in mijn hoop, verlangen en vertrouwen
en waar Gij heilzaam kunt zijn,
thuis, bij mijn vrienden, kinderen, vrouwen,
waar 'k U ook tref, op elk domein. —
O vijand smoot
daar zal ik U niet meer als eerst ontvleien,
Wanneer Gij mij ten tweekamp noodt,
maar stag en star het hoofd U bieden
en U bestrijden totterdood.“

Indien de schrijver den poët begrepen heeft, geven we hem gelijk, als hij zegt dat hier „de hel schijnt losgebroken“.

Mene, mene, tekkel ufarsin.

De Groene Amsterdammer geeft een artikel over dit onderwerp. Wat er in staat over de kwestie van koning „Belsazar“ is in de orthodoxe commentaren al herhaaldelijk weersproken op duidelijk aangegeven grond. Schrijver spreekt over misschien komende opgravingen en zegt dan:

Misschien zal dan ook het raadsel van de tooverwoorden worden opgelost. Ondertusschen hebben wij nog het recht te gissen. En daar maken wij gebruik van. Al heel lang. In 1878 ontdekte een Franselman de merkwaardige overeenstemming tusschen de woorden mene, tekkel en de namen van de Babylonische gewichten en munt-eenheden mine en sjekel (1 mine is 60 sjekels), en hij herkende in „peres“ of „ufarsin“ het Babylonische woord voor „een half“ — een halve min dus. Anderen hebben deze ontdekking aangevuld: in de Hebreeuwsche literatuur (in de Talmud) vonden zij het volgende grapje: daar wordt de kleine zoon van een grooten vader Peras ben Mina genoemd — halve-mine, zoon van mine — en de groote vader van een kleinen zoon omgekeerd: mine, zoon van halve-mine. Hier zou nu Nebukadnezar de heele mine geweest zijn, Belsazar maar een sjekel, en de tweede halve minen van ufarsin zouden Perzië en Medië hebben gegolden.

Maar het kan nog geestiger. Een Amerikaansche geleerde, Salomon Gandz, is als volgt te werk gegaan. Hij vertaalt, goed gemotiveerd, mene met „tel“, tekkel met „vermenigvuldig“ en peres met „deel“, dus „mene tekkel peres“ met „tel, vermenigvuldig, deel“. Zoo lijkt het meer een wiskundige formule uit een spijkerschrifttekst dan een tooverspreuk. Hoe kwam die op den muur? Daar zullen wij ons hoofd niet over breken. Maar hoe werd het een tooverformule? Tooverformules zijn er uit de Middeleeuwen genoeg overgeleverd — alleen al over hocus-pocus-pilatus-pas en abracadabra is er eindeloos gepleurd. Er kunnen heel onnozele Latijnsche of Arabische woorden achter zitten, zoals „tel, vermenigvuldig, deel“ achter „mene tekkel ufarsin“, want de tooverman, die ze uitwendt, moest zich toch even ook in zijn binnenste verknouelen over de goegemoente, die hij voor den gek hield.

En de „tooverversjes“ van onze kinderen, wanneer ze aftellen, wie „hem“ is, van „olke-olke-olke-olke-olke, olke-olke-olke-olke“! Die hooren in het hoofdstuk folklorie thuis. Waar komen ze vandaan? De folkloristen hebben het uitgezocht. Een verbaaterd Fransch liedje, de telwoorden van één tot tien in een vreemde taal, een stuk uit de mis — en als je de lijst van de Hollandsche graven vlak genoeg afspelt, wordt het een even mooi en onbegrijpelijk tooverversje.

Waar kwam het Mene-tekkel vandaan? Uit de middelbare scholen van Babylon! „Tel, vermenigvuldig, deel!“ Het plechtige „Mene-mene-tekkel-ufarsin“ een simpel hulphuggetje voor Babylonische H.B.-scholieren zoals ons zinnetje „Mijnheer van Dalen wacht op antwoord!“ Sie transit gloria mundi — zou je aan het eind van zulk een verhaal neer kunnen schrijven — zoo vergeet 's werelds roem.

Het is maar goed, dat de auteur zelf verklaart te gissen. Wij gelooven dat gissen hier missen is. Maar als bijdrage voor de kennis van de gegeven „oplossingen“ is het bovenstaande onzen lezers allicht welkom. Wij houden ons aan de bijbelsche uitlegging zelf.

Het verbond — niet nauwkeurig te verklaren.

Toen ik zooveen een in jaren niet gebruikt boek ter hand nam, viel er een knipsel uit. „Het Verbond“ stond er boven. Hier volgt het, onverkort:

Wij mogen er ons over verblijden, dat van verschillende zijde getracht wordt licht te geven over het zoo moeilijke vraagstuk van het verbond der genade. En wij hopen, dat we door broederlijke bespreking ook inderdaad verder zullen komen.

Maar voor één ding moeten we zeer nadrukkelijk waarschuwen.

Laat toch niemand meenen, dat een stuk als het Verbond zoo kan worden beschreven, dat alle raadselen zijn opgelost en dat een geheel sluitende beschouwing is gegeven.

Dat is daarom mogelijk, omdat het Verbond ons rechtstreeks in aanraking brengt met het doen Gods.

En Zijn doen is niet te doorgronden. Ook wat Hij verricht in Zijn genade kunnen wij menschen niet zien en beschrijven, gelijk het is.

Een vraagstuk als verbond en verkiezing is niet op te lossen.

Wij moeten dat ook niet probeeren te doen. Wat wij kunnen en moeten doen, is zooveel mogelijk alle gegevens der Schrift verzamelen en verwerken. En dan desnoods naast elkander laten staan, wat wij als menschen niet met elkaar in overeenstemming weten te brengen.

Wij schrijven dit, omdat wij in gesprekken en soms ook wel door wat we lezen, wel eens den indruk krijgen, dat

er onder ons zijn, die meenen, dat het verbond nauwkeurig kan worden verklaard.

Wie dat meent, is wel heel ver van de waarheid.

Tot zoover het oude stukje.

Zoudt u nu denken, dat de man, die er zoó over denkt, ooit in staat is, menschen uit de kerk te jagen, die zich niet kunnen conformeren aan de bindendverklaring van de leer van het „voor wedergeboren houden“ van het zaad des verbonds, of van die, dat de bondsteeken en zegelen inwendige aanwezig genade verzegelen, of van de opvatting, dat men de kinderen des verbonds moet houden voor, en bejegenen als reeds wedergeboren uitverkorenen?

Neen?

Toch was het dr. F. W. Grosheide, die zoó schreef in het toenmalige N. H. K.-bl. Het zelfde nummer waarin geschreven werd over Prof. Einstein over de Kerk (andere tijdsaanduiding weet ik niet te geven).

Lohman over artikel 31.

Ds B. Jongeling schrijft in „Kerkmieuws“ Sappe-meer over art. 31 K.O.: men kent het. Ds J. merkt op:

O.a. is vaak bewezen op Prof. Dr. F. L. Rutgers, die in den Doleantie-tijd geschreven en buiten-gewone scherpsinnigheid het Gereformeerde kerkrecht tegen het hiërarchische heeft verdedigd b.v. in een tezamen met Prof. Mr. De Savornin Lohman geschreven boek: De rechtsbevoegdheid der plaatselijke kerken.

Maar, aldus Ds Jongeling, maar:

Dit beroep op Rutgers en Lohman is van synodalistische zijde wel gewaakt met de opmerking, dat in den Doleantie-tijd geschreven en gestreden moest worden tegen een ongereformeerde synode, terwijl we in 1942 en volgende jaren te doen hadden met een Gereformeerde synode, en dat dus het trekken van een parallel niet zonder meer geoorloofd is.

Het argument snijdt wel geen hout, maar is toch het aanhooren waard. Weinig, lees wat Ds Jongeling verder opmerkt:

Nu kwam ik in geheel ander verband tegen een uittaling van Lohman, waaruit blijkt zijn opvatting van art. 31 K.O.

Lohman heeft als hoofdredacteur van De Nederlander een menigte van artikelen geschreven welke saamgebondeld zijn in: Bijdragen tot de geschiedenis der Christelijk-Historische Unie, een zeer interessant boek voor de politieke geschiedenis van ons land, speciaal voor de geschiedenis van de christelijke politiek. In een van deze artikelen (d. I blz. 149) handelt de schrijver over het bindende zijn van het program van beginselen. Dat program bindt alle anti-revolutionairen samen, dat is grondslag voor de eenheid, ook grondslag voor den band van het volk aan de vertegenwoordigers in de kamer. Nu zegt Lohman dat de deputatenvergadering van 1894 besluiten heeft genomen in strijd met een bepaald artikel van het beginsel-program en dat tengevolge daarvan verwarring is ontstaan. Hij vervolgt dan: De eenige manier om weer op den goeden weg terug te komen, is o.i. dan ook, zoo spoedig mogelijk zich geheel los te maken van de besluiten der genoemde vergadering. Die besluiten zijn evenmin geldig als de beslissingen van een Gereformeerde Synode wanneer deze, zij 't ook maar tijdelijk, het bindend gezag der Schrift op zijde heeft gezet. Dit wordt in een volgend artikel herhaald: Daardoor zijn o.i. hare besluiten evenmin bindend, als de beslissingen van een Gereformeerde Synode, die het bindend gezag der Heilige Schrift op zijde stelt; natuurlijk niet, omdat het Program en de Heilige Schrift in autoriteit op één lijn staan....., maar omdat, evenals een Gereformeerde Synode, ook de Deputatenvergadering aan het accoord van gemeenschap gebonden is.“

Ongezoekt spreekt Lohman zich hier uit over art. 31 K.O. In niet onduidelijken zin.

Wij zijn voor deze herinnering zeer dankbaar.

Gereformeerde coalitie?

Sprekende naar aanleiding van de artikelen van ds J. v. Raalte over de coalitie van Dachau; merkt (misschien ds P. de Vries?) op in K-bl. Gerof. K. Delft e.a.:

Ook wanneer wij rekening houden met het aan het einde der artikelen door den schrijver gegeven „slotopmerking“, kunnen we wel zeggen, dat hij heeft gepleit voor „zooiets als een Gereformeerde coalitie“. Deze zou aanvankelijk in dezen vorm tot stand kunnen komen, dat de predikanten der kerken, waarover de Gereformeerde belijders in ons land zijn verdeeld — en in ieder geval die der vrijgemaakte en der Christelijk Gereformeerde Kerken — over en weer in die kerken zouden preeken. Dit kan in het kader van zijn artikelen moeilijk iets anders betrekken dan het zoeken van „contact“ tusschen geloovigen, die verschillen in „aantekening van sommige leerpunten“, in „geestelijke ligging“, in „visie op de waarheid“ of ook in „constructie van de waarheid“. Die geloovigen, hoewel verdeeld over verschillende kerken, mogen niet „enghartig“ niet „kleinzielig“, niet „exclusief“ zijn. Waar „samen gaan en samen werken“, mogelijk is, moeten ze met elkander een „coalitie“ aangaan, aanvankelijk bestaande in over en weer preeken, waarop dan blijkbaar later meer zal kunnen en moeten volgen.

Nu wil ik niet vallen over het woord „coalitie“. Maar ook wanneer we van dat woord zouden afzien, zou de zakelijke inhoud van 's schrijvers betoog naar mijn meening boven het in dat woord uitgedrukte begrip niet uitgaan. Boven dit begrip namelijk, dat van een samengaan zonder die volkomen verbondenheid, waarvan de Apostel Paulus gewaagt in 1 Cor. 10:17 als van de eenheid van het ééne lichaam (zie ook het Avondmaalsformulier), nochtans, getuigt dat het een „vereniging“ is. En daartegen-

over wens „exclusivi-
gewagen“
welke ant-
gelooviger

We verri
onderschr
Evenals

KO

— LABC
onlangs, vol
ring op be-
ritten. Attie
van de arbe
Marx, maar
cansche K
de minister
zijn collega
einde van d
Ook George
is predikan
Cripps is m
van hem, d
voeringen
Joseph Wes
van Ondera
Duitsche m
van het nie
gen. Noel I
Hector Mac
is als wij on

— PROCI
se meldt het
blijkt, dat de
like goeder
plaatselijke
de meerderh
om ernstige

— WIE
Waagschaal
„De moeilij
werping en v
zonder reken
Dr H. Be
schrijver zie
beeft van de
rekening te l
juist om hui
danks de zon
vrijmacht en
Tot zoover
kiesing is G
werk. Grond
die der verdr

— BELEI
Nieuws uit I
Rapport van
zonden comm
strect (z.g.
stuk, dat een
van den Lt.
derlander bel
Gouverneur-G
1 Nonchala
helden der il
2 Gemis als
sche kampbe
misten tegen
3. Het pas
naren in de
het ter zijde
gewerkte plar
4. Het ophi
nemen van d
op den voorg
5. De mati
verder prijsj
punt, worden
6. Het bel
reageeren op
niet overeenst
neur-Generaal
te bieden in l
op diens ontal
noodigde pag
7. Het kenn
kennelijke be
van de „Repu
vanwege de
8. Dat er p
openbare zaak
lichaam, noch

— MEN
uit Indië“ sch
kent haar ta-
prachtig ver-
maar naar d
leveren.

— PRIEST
Engeland bez
in de tweede
een straat van

erbond nauwkeurig
de waarheid.

die er zóó over
te meer aan de
et „voor weder-
erbonds, of van
inwendige aan-
opvatting, dat
t houden voor,
uitverkoren?

die zóó schreef
zelfde nummer
Einstein over
weet ik niet te

over artikel 31.

nieuws" Sappe-

hot. Ds J.

L. Rutgers, die
rd en buiten-
meerde kerkrecht
v. in een tezamen
schreven boek: De
m.

is van synodalis-
ering, dat in den
oest worden tegen
in 1942 en vol-
en Gereformeerde
parallel niet son-

it, maar is toch
at Ds Jongeling

ad tegen een uit-
in opvatting van

i De Nederlander

welke saamgebu-
us der Christelike

oek voor de poli-
t voor de geschie-

en van deze arti-
ver over het bin-

ten. Dat program
dat is grondslag

en band van het

kamer. Nu zegt

at blindend geag

d artikel van het

arvan verraaring

manier om weer

o.i. dan ook, zoo

a van de besluiten

ten zijn evenmin

formeerde Synode

iet bindend geag

wordt in een vol-

cl. hare besluiten

an een Gerefor-

er Heilige Schrift

Program en de

t staan....., maar

de, ook de Depu-

meenschap gebou-

uit over art. 31

dankbaar.

eerde coalitie?

artikelen van

Dachau; merkt

K-bl. Gerof. K.

het aan het einde

„slotopmerking”,

deit voor „zooiets

zou aanvankelijk

lat de predikanten

over wensch ik de volkomen eenheid der kerk te stellen door „exclusivistisch”, maar conform de belijdenisschriften, te gewagen van de ware kerk als vergadering der geloovigen, welke antithetisch staat tegenover de valsche kerk, die de geloovigen verstoort.

We vermoeden, dat ds v. Raalte — blijkens zijn onderschrift — zelf ook dit inzicht is toegedaan. Evenals wij.

K. S.

KORTE BERICHTEN

— **LABOUR EN KERK.** Een Zweedsch blad vertelde onlangs, volgens J. M., dat er in de Britische Labourregering op het oogenblik haast alleen belijdende Christenen zitten. Attlee, van wien de uitspraak is, dat de beginselen van de arbeiderspartij niet gegrond zijn op de leer van Karl Marx, maar op die van Jezus Christus, hoort tot de Anglicaansche Kerk, maar voelt zeer oecumenisch. Alexander, de minister voor Marine, is Baptistenpredikant; Lawson, zijn collega voor Oorlog, is Methodist en reist aan het einde van de week naar zijn gemeente om er te preeken. Ook George Tomlinson, minister voor Openbare Arbeid, is predikant bij een Methodistengemeente. Sir Stafford Cripps is naast een bekend jurist ook theoloog. Men zegt van hem, dat hij meer godsdienstige dan politieke redevoeringen gebouwd heeft! De minister voor Schotland, Joseph Westwood, behoort tot het Heilsleger, de minister van Onderwijs is Methodist. John Hynd, die speciaal de Duitsche aangelegenheden behercht, wil bij den opbouw van het nieuwe Duitschland een Christelijk fundament leggen. Noel Baker, de voorzitter van de partij, is Quaker. Hector Mac Neil, Bevin's veelbelovende plaatsvervanger, is als wij ons goed herinneren, een geloovig katholiek.

— **PROCEDURE HEEMSE.** Onze kerkeraad van Heemse meldt het vonnis van de Rechtbank te Almelo, waaruit blijkt, dat de rechter onzen kerkeraad als eigenaar der kerkelijke goederen erkent, op grond van de zelfstandigheid der plaatselijke kerk volgens Gereformeerde kerkrecht, zoodat de meerderheid van den kerkeraad volkomen het recht heeft om ernstige redenen zich los te maken van het kerkverband.

— **WIE VERGIST ZICH HIER?** Blijkens „In de Waagschaal” schreef de Roomsche Prof. Dr. C. F. Pauwels: „De moeilijkheid zit in de leer van de reprobacie, de verwerping en verdoemings, die volgens Calvijn absoluut zou zijn, zonder rekening te houden met de zonden van de menschen”. Dr. H. Berkhof zegt in genoemd blad, dat de Roomsche schrijver zich vergist. Want, aldus Dr. Berkhof: „Calvijn heeft van de verwerping niet geleerd, dat ze geschiedt, zonder rekening te houden met de zonden van de menschen”, maar juist om hun zonden, terwijl de uitverkiezing geschiedt ondanks de zonden (hier ligt net het haarfijne verschil tusschen vrijmacht en willekeur)”. Tot zoover Dr. Berkhof. Hij vergist zich. Grond der verkiezing is Gods welbehagen, die der zaligheid is Christus' werk. Grond der verwerping is wederom Gods welbehagen, die der verdoemings is de schuld. Alzoo Calvijn.

— **BELEID VAN DR. VAN MOOK.** „Het Laatste Nieuws uit Indië” schrijft (1e pg. nr. 30, 5 Aug. '46): Het Rapport van de door de Tweede Kamer naar Indië uitgezonden commissie van Poll is slechts in kleine opslag verstrekt (z.g. wegens papiernood) terwijl dit zoo belangrijke stuk, dat een vernietigend oordeel uitspreekt over het beleid van den Lt. Gouverneur-Generaal van Mook aan ieder Nederlander bekend moest zijn. Dit rapport legt aan den Lt. Gouverneur-Generaal van Mook de volgende feiten ten laste:

1. Nonchalance ten opzichte van de gevallen Nederlandsche helden der illegaliteit.
2. Gemis aan belangstelling voor het lijden der Nederlandsche kampbewoners, met name na het optreden van extremisten tegen vrouwen en kinderen in de kampen.
3. Het passeeren en negeeren van hooge en andere ambtenaren in de kampen, alsmede de wijze van hun ontslag en het ter zijde schuiven zonder meer van de in de kampen uitgewerkte plannen.
4. Het opheffen van den Raad van Indië, het weinig notitie nemen van den Raad van Departementshoofden en het sterk op den voorgrond stellen van een persoonlijk regime.
5. De manier, waarop thans onderhandelingen, met steeds verder prijsgeven van 't eigen persoonlijk ingenomen standpunt, worden gevoerd.
6. Het beknotten van de vrijheid van drukpers en het reageeren op opmerkingen in de courant „Het Dagblad”, die niet overeenstemden met het beleid van den Luitenant-Gouverneur-Generaal, door den betrokken redacteur een plaats aan te bieden in het vliegtuig voor Nederland en aan te dringen op diens ontslag onder bedreiging met confiscatie van het benodigde papier!
7. Het kennelijk niet toestaan aan Nederlandsche bladen om kennelijke berichtenvervalschingen en leugens in die bladen van de „Republiek Indonesia” recht te zetten en te bestrijden, vanwege de „subtiliteit der verhoudingen”.
8. Dat er praktisch geen enkele openbare controle is op de openbare zaak in Indië, noch van een vertegenwoordigend lichaam, noch van eenig werkelijk vrij persorgaan.

— **MEN ZIET SAMENHANG.** „Het Laatste Nieuws uit Indië” schrijft: De pers, de goede niet te na gesproken, kent haar taak niet meer, welke zij in bezettingstijd zoo prachtig vervulde. Ze kijkt op het oogenblik alleen nog maar naar de papiertoevoering en durft geen critiek te leveren.

— **PRIESTERS.** „De Linie” vertelt van een officier, die Engeland bezoekt: De pastoor van de Franciscanen-parochie in de tweede stad van het Vereenigd Koninkrijk wijst mij een straat van misschien honderdvijftig huisnummers. Groe-

zelve huizen, groezelige kinderen, afgetobde moeders, frische bloemen van jonge meisjes, zelfs hier. Kinderrijke gezinnen in woningen van hoogstens twee kamers. „Ziet u die straat? Ik behoef u verders niets te vertellen. Ongelooflijk, als het geen afgrijpselijke werkelijkheid was. En die straat heeft vijf-en-twintig priesters voortgebracht”.

— **DR. BAVINCK EN DE REVOLUTIE.** „Woord en Kerk” schrijft: Wanneer Dr. J. H. Bavinck in „Trouw” schrijft, dat het gelukkig is, dat een deel van onze jongens in Indië is, omdat die straks met de goedwillenden van de Indoesiers kunnen samenwerken tot herstel van rust en orde in Indië, dan kunnen we begrijpen, dat onze jongens het gevoel krijgen of ze verraden worden.

Want onder die goedwillenden worden gerekend Sjahrir en de zijnen, en zoo zien onze jongens, die zich vrijwillig gemeld hebben voor de bevrijding van Indië, zich nu door vroegere leiders als taak aangewezen de revolutie te steunen.

Laten wij nu vanaf deze plaats mogen beloven, dat wij met alles wat in ons is, tegen dit verval strijden zullen.

Het is meer dan ergerlijk degenen, die hun leven vrijwillig inzetten voor steun aan het wettig gezag, te willen gebruiken voor een steun der revolutie.

— **DE LIJN VAN DS S. G. DE GRAAF.** Ds S. G. de Graaf, aldus „Woord en Kerk”, vertelde in gemoede, dat de redenen om tot vervanging van vroegere uitspraken te besluiten, „niet gelegen zijn in den zakelijken inhoud der uitspraken van 1905 en 1942”.

Daarmee heeft zijn Synode onder leiding van Ds De Graaf zich ontdaan van de revisie-opdracht en heeft in zeer revolutionairen tram een streep onder de historie gezet en is aan nieuwbouw begonnen. Om van al die lastige ongerechtigheden — denk aan schorsingen en afzettingen! — met één slag af te zijn. Want Ds De Graaf, die van haver tot gort de geschiedenis van de Amersfoortsche en Amsterdamsche formule kent, weet, zeer goed, dat het conflict in dezen niet betreft de formulering, maar den inhoud van 1905. En nu geroepen tot een onderzoek naar de gronden van Synodale handelingen, verandert Ds De Graaf met één slag de wet, waarnaar moet worden rechtgesproken en maakt zich daarmee af van zijn beheering. Hij blokkeert voor zichzelf en de Synodocratische Synode den weg, den eenvoudigen rechten weg der bekeering.

— **BUITEN DE KERKEN OM.** De leerspraken van 1942 — aldus „Woord en Kerk” — zijn er gekomen buiten medeweten der kerken, in comité-generaal! Zóó nu ook in 1946: weer is in comité een beslissing gevallen, die daarna wel aan de kerken als resultaat zal worden medegedeeld!

— **BENOEMINGEN IN DE HERV. KERK.** Ds J. J. Timmer klaagt in „De Waarheidsvriend”: Mijn vrees, dat de nieuwe koers in ons kerkelijk leven onder auspiciën van Gemeentepopbouw leiden zal tot verdoezeling der beginselen moet blijken uit de benoemingen, die plaats hebben. In de redactie van „De Hervormde Kerk”, het weekblad van den hervormden raad voor kerk en publiek is wel het vrijzinnig element vertegenwoordigd, maar voor een gereformeerd man is in die redactie geen plaats.

In de synodale commissie vindt men vrijzinnigen en orthodoxen, maar ben ik wel ingelicht dan zit er geen enkele gereformeerde onder in.

In de bewaarskampen van de politieke delinquenten werden hier en daar vrijzinnige geestelijke verzorgers aangesteld.

Op de Veluwe althans zijn in twee kampen vrijzinnige verzorgers aangesteld.

— **WAT IS ORTHODOX?** Dezelfde auteur zegt: Men zei mij, dat vier en dertig van de vijf en veertig Synodale leden orthodox waren. Een flinke meerderheid dus. Maar het is weer net als met de oude Synode. Daar was ook vaak een orthodoxe meerderheid. Maar lezers, dat haatte ook al niets. Alles bleef zooals het was.

Als het op een stemmen aankwam stemden vele slappe orthodoxen op de vrijzinnigen.

— **COMMUNISTEN EN ZENDINGSMENSCHEN.** „Ons Kerkblad” (Utrecht) schrijft: „Gereformeerde zendingsmannen steunen openlijk de revolutie, die den kop opgestoken heeft in een ander deel van ons Rijk, en spelen zoo de Communisten in de kaart”.

— **DE TAAK DER DIAKENEN.** Ter vergadering van den kerkeraad van Delfshaven kwam ter tafel een voorstel van br. T. Bouterse inzake het besluit over de taak der diakenen. Het werd behandeld na bespreking dezer materie. De kerkeraad aanvaardde na breede discussie en na enkele wijzigingen in de conclusies van het minderheidsrapport deze conclusies, die nu als volgt luiden:

1. het ambt der geloovigen is naar uitwijzen van de Schrift primair, het bijzondere ambt secundair;
2. het ambt der geloovigen zou in de kerk van Christus al het barmhertigheidsbetoon hebben te openbaren, omdat de volle diaconale machtsbevoegdheid aan het ambt der geloovigen is toebedruwd;
3. om tweeledig reden kan echter het ambt der geloovigen niet die volledige priesterlijke bediening aan:
a. er is door de zonde een noodtoestand ontstaan;
b. het ambt der geloovigen is nog slechts in begin en beginsel hersteld;
4. daarom heeft Christus, de Heer der Kerk, het noodig gekeurd een bijzonder diaconaal ambt in de gemeente in te stellen, dat van Christus' wege via de gemeente zich een eigen taak, welke oorspronkelijk tot het ambt der geloovigen behoort, ziet toegewezen;
5. die eigen taak van het diaconale ambt voor de N.T. bijzondere ambtsdragers wordt normeerd en afgegrensd ten aanzien van het ambt der geloovigen in Handelingen omschreven als: het uitdelen van geld en/of natura aan die broeders en/of zusters der gemeente, die zulk een geldnood hebben dat zij daarom de eerste levensbehoeften niet kunnen kopen; voorts het leiden van en het toezicht op het overige barmhertigheidsbetoon van het ambt der geloovigen;
6. zoodat al het barmhertigheidsbetoon, dat niet behoort tot de onder 5 omschreven eigen taak van de diaconie, krachtens de oorspronkelijke opdracht de eigen taak van het ambt

der geloovigen is, waarbij om praktische en principiele redenen de diaconie leiding geeft en toezicht houdt;

7. zoodat, in dat licht bezien, b.v. het uitdelen van gratis kleding aan hen, die wel over geldmiddelen beschikken en dus niet tot de diaconale armen moeten worden gerekend, niet tot de primaire taak der diaconie behoort, en daarom door het ambt der geloovigen onder leiding en toezicht van het bijz. ambt behoort te geschieden.

— **WAT IS EEN KERKERAAD?** Te Rotterdam-Zuid behandelde de kerkeraad het rapport van de classis Rotterdam inzake het bij haar ingediende berwaarschrift van een broeder, handelend over de vraag of een diaken tot den kerkeraad behoort. De kerkeraad sprak overeenkomstig artikel 30 der Ned. Geloofsbelijdenis en de K.O. uit, dat er is een kerkeraad bestaande uit predikanten en onderlingen en dat er is een kerkeraad bestaande uit predikanten, onderlingen en diakenen.

— **JURIDISCHE RELATIE.** Ds C. W. Teeuwen schrijft tegenwoordig in „De Harin”, ik weet wel waarom. Van hem schrijft Ds F. Boonstra in Geref. kb. Groningen: In het nummer van 17 Aug. van de Groninger Kerkode krijgt Ds Chr. W. J. Teeuwen, „synodaal” predikant, een tik.

Deze heeft een brochure geschreven over het preeken, die door Ds v. Strien besproken wordt.

En wat blijkt?

Geven we het woord aan den recensent: „Daar wordt zoo rustig weg gezegd, dat het verbond samenvalt met de juridische relatie waarin het God behaagt Zich tot den mensch te stellen.

Dat betekent: het Verbond is een rechtsverhouding, waarin beide partijen rechten en verplichtingen hebben.

Hierinert u nu eens hoe Prof. Ridderbos Sr., toen ondergetekende het Verbond aldus beschreef, het oordeel velde: het is erg.

Hoe vergaat het Ds Teeuwen?

Hij komt er nogal genadig af.

Bang, dat hij geschorst zal worden behoeft hij niet te zijn. Dat loopt tegenwoordig niet meer zoo'n vaart.

— **ABSALOM.** De Heer Van Poll, aldus Z. in Geref. Kb. Groningen, vond zelfs de onderhandeling met de rebellen niet verkeerd. Koning David, zoo moet hij gezegd hebben volgens de bladen, hield ook rekening met den rebel Absalom.

Alsof koning David er ooit aan had gedacht met zijn zoon, op voet van gelijkheid, met erkenning van hem als koning, te gaan onderhandelen. Alsof hij niet bad, dat Achitofels raad tot zotheid mocht worden gemaakt.

En wel ging Husai naar Jeruzalem, om Absalom te raden, maar — als Sjahrir kon denken, dat de heer Van Mook den rol van Husai zou willen spelen, dan ware zijn leven zeker nauwelijks veilig.

— **WAT IS EEN KERKDAG?** De Redactie van „De Hervormde Kerk” schrijft: Reeds herhaalde malen moesten wij in de Chr. Hist. Nederlandse critiek lezen op de leiding der Hervormde Kerk. In het nummer van gemeld orgaan van 22 Augustus j.l. wordt onwaardig geschreven over de „Kerkdag Friesland”, die op 4 September a.s. te Leeuwarden wordt gehouden.

In de rubriek, die onder rechtstreekse verantwoordelijkheid staat van Ds J. Hoekstra (Ternaard), wordt beweerd, dat toch eigenlijk niemand het recht heeft zulk een Kerkdag te organiseren. Want.... met de gehele Kerk heeft zo iets toch niet veel van doen. Men kan, waar recht- en vrijzinnigen worden opgeroepen samen naar Leeuwarden te gaan, immers van een Kerkdag niet spreken. Dit, zoo suggereert het blad, zullen de Friezen zelf niet willen gelooven en zij worden er voor gewaarschuwd maar niet te gaan hooren, wat op 4 September te Leeuwarden gesproken zal worden. Door een christelijk blad wordt aldus den kerkmensen ontzaten in deze val te loopen.

Tot zoover „De Herv. Kerk”. Het is het oude probleem: is vrijzinnig Christelijk? Is de belijdenis nog altijd kerkelijk?

— **LIEVER VRIJZINNIG DAN GEREFORMEERD!** Onder dit opschrift meldt „De Waarheidsvriend” (Ned. Hervormd):

In de laatste Classicale Vergadering te Den Haag moest er in de vacature Ds J. Fokkema van Delft, wegens diens benoeming tot lid van de Tweede Kamer een nieuw secunduslid worden gekozen. Een confessioneel predikant stelde in die vergadering voor: Dr. J. van Veen te Rijswijk, die vrijzinnig is. Bij dit voorstel werd gezegd, dat het hier naar een secundusplaats gold en dat zulk een secundusplaats voor Dr. van Veen te gering was. Maar volgend jaar zou de niet genoemde confessionele predikant aan de beurt van aftreden zijn en dan zou hij gaarne zien, dat in zijn plaats in die vacature Dr. van Veen zou gekozen worden. Commentaar overbodig.

— **OPLEIDING ONDERWIJZERS.** Ds Timmer schrijft in „De Waarheidsvriend” (Hervormd):

Ik geloof dat het hoog tijd wordt, dat men h.v. op de Veluwe in het midden van de Geref. Herv. gemeenten komt tot de oprichting van een kweekschool voor onderwijzers op Gereformeerden grondslag.

GEREF. KERKEN
(Onderhoudende Art. 31 K.O.).

Beroepen te:
Harlingen, J. Hettinga te Hasselt.
Leiden, E. Th. v. d. Born te Amersfoort.
Oldehove, cand. C. van Venetië te Leiden.
Niezijl, J. Zwart te Eestrum.
Wormerveer-Koog-Zaandijk, C. v. Venetië cand. te Leiden.

Bedankt voor:
Zalk en Veecaten, S. de Waard te Maassluis.